

UČITELJSKI T O V A R Š.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. dan vsakega meseca, in velja za celo leto v tiskarnici in po pošti 2 gl. 50 kr., za pol leta 1 gl. 30 kr. nov. dn.

Tečaj II.

V Ljubljani 1. aprila 1862.

List 7.

Zakaj je na Kranjskem še toliko slovensko-nemških ljudskih šol?

Vsakemu umnemu domorodcu se mora čudno zdeti, ako prevdari, da na čisto slovenski zemlji pri sedanji omiki pravega domorodnega jezika še vendar toliko število slovensko-nemških šol nahajati se more! Zares, to se kaj malo strinja s sedanjim napredovanjem našega slovstva! Vzrok tega ste pa veči del naše slovensko-nemške šolske knjigi „Abecednik“ in „Praktična slovensko-nemška gramatika“, ktere se rabite še po vseh tistih ljudskih šolah, ki se sicer slov.-nemške imenujejo, akoravno je njih učni jezik v resnici čisto slovenski. Take šole nimajo nikakor pravega namena, da bi nemščino gojile; učitelji v takih šolah tratijo s tem le sebi in mladini zlati, dragi čas, in vse to le zavoljo gole mehkužne navade, ker se jim nemščina v teh knjigah nekako ponuja in sicer zraven prav mikavnih in za nemščino tečnih vaj. Kar se človek dobro privadi, tega se tudi težavno odvadi, in taka se godi sedanjim slovenskim učiteljem pri vsi njihovi dobri volji, ktero imajo za pravo omiko slovenskega slovstva. Take spotikljeje in ovire podpirajo pa še celó nekteri drugi gospodje, kteri pri očitnih preskušnjah ozirajo se na tanko na šolske knjige, in učitelju tudi vse naj manjše izjemke pri šolskih knjigah za pedagogične pregreške štejejo. — Mislim, ako bi iz sedanjega — sicer za slovensko-nemške šole izvrstnega — „Abecednika“ napravila se dva natisa, kakor nam je že naš „Tovarš“ v svojem tretjem letašnjem listu omenil, bi potem pač bolj veselo pričakovali in se terdno nad-

jali, da bi se to prenapeto število slov.-nemških šol na Kranjskem zelo zelo zmanjšalo, in še celo marsikteri nemškutarški učitelj bi potem mogel ravnati se po določeni slovenski knjigi. Pervi in zadnji del sedanjega prav dobrega „Abecednika“ naj bi z nekolikimi preuredbami ostala, samo nemščina naj bi se nadomestila s tečnim učilom kazavnega poduka povzetim iz našega skerbnege „Tovarša“. Po taki preuredbi bi se mogli nadjati, da bi naše šolstvo po deželi čversto napredovalo, kakor tirjajo sedanje okoliščine našega naroda, — in naša nadepolna mladina bi se brez vse zmešnjave učila v ljubem maternem jeziku, kakor kažete tudi sedanje lepe nove berili. V tej važni zadevi pa bi ne bilo prav, da bi se še dalje pomišljevalo in dolgo posvetovalo; ta reč je že sama na sebi preočitna. To zelo važno in močno veliko potrebo mora vsaki sedanji domoljubni učitelj, pa tudi vsaki drugi pametni človek spoznati.

Pri neki priložnosti sem vendar slišal premožnega gospoda tako le napéno govoriti: „Ako se bo v naši zdaj na višji stopnji uterjeni glavni šoli samo slovenščina tvarila, bodo dotični gosp. učitelji kaj malo opraviti imeli, in tudi moji otroci bodo le malo šolskega praha s slovenščino napravili, ker mislim, da se bodo še kaj več učili, kakor samo krajnsko, kar že brez šole dobro umejo“. Prašam pa: Ali bi ne bilo prav, ko bi se otroci takih premožnih staršev še zraven slov. učnega jezika posebej, razun šolskih ur, na domu ali v šoli v zaželenem ptujem jeziku spridom podučevali? — Tako bi se njih otroci v šoli in doma lepo in primerno izobraževali, pa tudi učiteljskim dohodkom bi se po taki poti nekoliko pripomoglo. Naj bi se tedaj ta reč prevdarila in kmali izveršila!

M. Jupel.

Kerščanska odreja.

(Dalje.)

a) Očetje in matere, rejniki in rejnice naj se vsaj zavolj otrok že z začetkom njih življenja vsega greha skerbno varujejo, ter hudo nagnjenje v sebi premagujejo. Žalostna skušnja velikrat uči, da otroci od svojih staršev ali pa dojnic že po kervi prvo pripravo k vsem tistim grehom in zraven naravnega še neko sosebno nagnjenje k tistim spačenostim in hudobijam zadobé, katerim so starši ali pa dojnice najbolj